

En Eski Zamanlardan Günümüze

EŞYANIN RESİMLİ TARİHİ

**FREDERICK
LITCHFIELD**

© KARAKARGA YAYINLARI 348

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

EŞYANIN RESİMLİ TARİHİ ***En Eski Zamanlardan Günümüze***

Frederick Litchfield

Özgün Adı: Illustrated History of Furniture

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Çeviri: Seda Ateş

Editör: Seçil Epik

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Mayıs 2021

ISBN: 978-625-7217-65-1

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 48625

En Eski Zamanlardan Günümüze

EŞYANIN RESİMLİ TARİHİ

Frederick Litchfield

Çeviri: Seda Ateş

ÖNSÖZ

Yazar bu sayfalarda, güvenilir ya da kesin kaynaklardan mahrum olduğumuz en eski zamanlardan günümüze dek Dekoratif Mobilya ve Ahşap İşleri tasarımındaki değişiklikleri sunuyor okura.

Kitaba eşlik eden görseller güvenilir kaynaklardan özenle seçildi, pek çoğu bahsi geçen müzelerin onayıyla, ya da sahiplerinin izniyle kullanıldı. Farklı “iç mekân” temsilleri, ait oldukları dönemin mobilyalarının karakterleri ve yapıları hakkında fikir veriyor. Görseller mümkün olduğunca kronolojik olarak sıralandı, onlara eşlik eden açıklamalarda tarzlara ve geleneklere, böylece doğrudan ya da dolaylı olarak farklı milletlerin Mobilya’larını etkileyen tarihi ve sosyal değişimlere yer verildi. Konuyu derinlemesine inceleme arzusunda olmayan ancak genel hatlarıyla ya da özellikle belli bir dönemle ilgili bilgi sahibi olmak isteyenler için bir “panorama” sunulmaya çalışıldı.

Tek ciltlik ortalama hacimli bir kitapta pek çok farklı dönemin tasarım ve zevklerini ana hatlarının ötesinde incelemek mümkün değil, şüphesiz buradakinden daha detaylı bir incelemeyi hak ediyorlar; bu sebeple okur “Antika Mobilyalar” adındaki birkaç yüz-yılı kapsayan ilk bölümü o zamanların mobilya tarihinin ciddi bir araştırması değil de sonraki bölümlere bir giriş niyetiyle okumalıdır. Dört bölüm, Kral I. James’ten Chippendale ve çağdaşlarına kadar geçen yaklaşık yüz elli yıllık zaman dilimini konu alıyor ve son üç bölüm ise hem bu dönemlere ait güvenilir bilgilere daha kolay ulaşıldığından hem de okurlar bu dönemlerin mobilyalarına daha fazla ilgi duyduğundan, daha teferruatlı yazılmıştır. On yedinci

yüzyılın ikinci yarısından Fransız Devrimi'ne kadar hüküm süren Fransız *meubles de luxe* ise mobilyacıların ve marangozların bu tarz işlere son on-on beş yıldır artan ilgisi sebebiyle diğer dönemlerin ve ülkelerin mobilyalarından daha ayrıntılı ele alınmıştır. Bu tarz bir mobilya müzayedede zengin alıcılara sunulduğunda teklif edilen fahiş fiyatlar bu ilgiyi kanıtlar niteliktedir.

Farklı dönemdeki mobilya tasarımlarına dair daha doğru bir fikir edinebilmek için, iç mekânlarda kullanılan ahşap işlerindeki değişimleri etkileyen ve onlara eşlik eden mimari değişimleri de bilmek gerekir. Bu tür yorumlarda, konunun bu kısmının mimari bilgisi kısıtlı bir antika uzmanı yerine antikalarla ilgili bir mimar tarafından ele alınması daha doğru bulunarak çekingen davranılmıştır.

“Mobilya” hakkındaki bazı çalışmalar, kelimenin Fransızca açıklamasına uygun biçimde, evin içinde “taşınabilir” olan her şeyi dahil edecek şekilde yapılmıştır; bazı yazarlar da tarihsel notları, önemli yorumları ve mobilya seçimine dair önerileri çalışmalarına eklemiştir. Bu kitabın yazarı böyle öneriler vermek amacıyla değildir, dikkatini tamamen daha sınırlı bir alana, “Dekoratif Mobilya ve Ahşap İşleri”ne yöneltmek istemiştir. Kendi bilgisi ve mesleki yönelimi dahilinde, üslup değişimlerinin tarih ve sebeplerini araştırmaya yönelmiş, ve bunları konunun izin verdiği ölçüde basit ve okunabilir bir hikâye şeklinde anlatmaya çalışmıştır.

Bu çalışma yayına hazırlanırken alınan çok sayıda nazik yardım içeriği daha güzel bir hale getirdi; yazar pek çok kez bu yardımları kullandığı yerlerde belirtmeye çalıştıysa da, bir kez daha tarihi malikânelerin sahiplerine, müze memurlarına, belediye kâtiplerine, kütüphanecilere ve borçlu olduğu herkese teşekkürlerini sunar. Aynı alanda çalışan pek çok mahir yazarın görüşlerine burada yazarın deneyimleri ve araştırmalarınca onaylanarak yer verilmiştir, bu gibi durumlarda yazar bu bilgileri kullandığını açıklamayı ihmal etmemeye çalışmıştır. Kitap basılmadan önce yapılan çok sayıda abonelik başvurusu, ifade edilen iyi dilekler ve

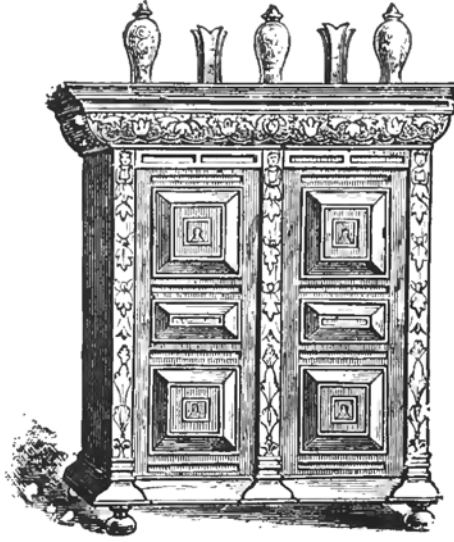
teşvikler memnuniyet vericidir ve kitabın hazırlanması esnasında yazara büyük bir cesaret vermiştir.

Eğer bu girişim daha zahmetli işleri teşvik edecek sonuçlar verirse, yazar hem bu örnekleri çoğaltmak hem de araştırma alanını genişletmek niyetindedir.

F. L.

Hanway Street, Londra

Temmuz 1892

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM /// ANTİK MOBİLYALAR s17

KUTSAL KİTAPLARDAKİ KAYNAKLAR: Süleyman'ın Evi ve Mabedi - Ahaşveroş'un Sarayı s19

SÜRYANİ MOBİLYALARI: Nemrut'un Sarayı - George Smith'ten alıntılarla s21

MISIR MOBİLYALARI: British Museum'daki örnekler - İşçi Taburesi - Evde kullanılan mobilyalara dair makaleler - Dr. Birch'ten alıntılarla. s24

YUNAN MOBİLYALARI: British Museum'daki Alçak Rölyefler - Cypselus'un Sandığı - Yunanların Kanun ve Âdetleri - Alkibiades'in Evi - Plutarkhos'tan alıntılarla. s30

ROMA DÖNEMİ MOBİLYALARI: Roma'nın Durumu - Roma Evi - Cicero'nun Masası - Thyine Wood - Varlıklı Romalılar'ın Âdetleri - İmparatorluğun Çöküşü s34

İKİNCİ BÖLÜM /// ORTA ÇAĞ s43

Roma'nın M.S. 476'daki Çöküşünden 1453'te Bizans'ın Fethi'ne dek geçen 1000 yıl - Haçlı Seferleri - Hristiyanlığın Etkisi - St. Peter ve Maximian'ın Roma'daki koltukları - III. Leo'nun resimlere tapınmayı yasaklayan fermanı - Venedik'in Yükselişi - Şarلمان ve ondan sonra gelenler - Dagobert'in koltuğu - Mobilyada Bizans Tarzı - Norveç Oyuncu - Ruslar, İskandinavlar ve arksonlar (Sör Walter Scott'tan alıntılarla) - Anglosakson Evleri ve Gelenekleri - Flaman Şehirlerinde Sanat - Gotik Mimari - Westminster Abbey'deki Taç Giyme Töreni Koltuğu - Penshurst - 14. Yüzyılda Fransız Mobilyaları - Gotik'ten Rönesans'a Geçiş - Alman oyma işleri: Gümüşlük, Büfe ve Konsol

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM /// RÖNESANS s83

İTALYA'DA RÖNESANS: Leonardo da Vinci ve Rafael - St. Peter Kilisesi, dönemin büyük sanatçıları - İtalyan Sarayları - Mobilya varaklama, kakma, monte etme yöntemleri -- Pietra dura ve diğer süslemeler - Ruskin'in eleştirileri s85

FRANSA'DA RÖNESANS: I. François ve Fontainebleau Sarayı - Saray çevresine ve dönemin koltuklarına etkisi - Dolap tasarımları - M.E. Bonnaffé'nin Rönesans Üzerine Düşünceleri - Jeanne d'Albret'nin Karyolası - IV. Henry Döneminde Zevklerin Gerilemesi, XIII. Louis Dönemi Mobilyaları - Brittany Ahşap İşleri s102

HOLLANDA'DA RÖNESANS: Burgundy Hanedanı'nın Sanata Etkisi - Brüksel'deki Şömine Çerçevesi ve South Kensington Müzesi'ndeki Diğer Örnekler **s113**

İSPANYA'DA RÖNESANS: On altıncı ve on yedinci yüzyıllarda İspanya'nın Kaynakları - Sarazenik Sanatın Etkisi - Yüksek arkalıklı deri koltuklar - Granada'daki Kartuziyen Manastırı **s118**

ALMANYA'DA RÖNESANS: Albrecht Dürer - Augsburg'un ünlü Çelik Koltuğu - St. Saviour Hastanesi'ndeki 17. yüzyıla ait Alman Oyma İşleri **s123**

İNGİLTERE'DE RÖNESANS: VIII. Henry Döneminde Yabancı Sanatçıların Etkisi - Hampton Court Sarayı - Ketten Kırılmı Motifli Paneller - Westminster Abbey'deki VII. Henry Şapeli'nin Ahşap İşçiliği - Hengrave'deki Hizmetli Dolapları - Harrison'dan Alıntılar - İngiliz âdetlerinin değişimi - On altıncı yüzyıl koltukları - Eski bir kayıttan alıntıyla dönemin örtü ve minderleri - South Kensington Dolabı - Goodrich Court'taki Elizabeth Dönemine Ait Ayna - Shaw'ın "Antika Mobilyalar"ı ve Glastonbury Koltuğu - Çerçevelerin İngiltere'ye Gelişi - Yerel Ahşap İşçiliğinin Özellikleri - Ünlü Kır Köşkerleri, Ahşap İşçiliği ve Mobilya Tasarımlarının Değişimi - South Kensington'daki Ahşap Kaplı Odalar - Kartuziyen Manastırı - Gray's Inn ve Middle Temple - Carpenter's Company'nin Salonu - Ware'deki Devasa Yatak - Shakespeare'in Koltuğu - Penshurst Sarayı **s126**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM /// JAKOBEN MOBİLYALARI s151

I. James Döneminde İngiliz Ev Hayatı - Sör Henry Wootton'dan Alıntılar - Inigo Jones ve İşleri - Ford Kalesi - South Kensington Müzesi'ndeki Şömine Çerçeveleri - Carpenters' Salonu'ndaki Masa - Barbers' Company'nin Salonu - Kartuziyen Manastırı - I. Charles Dönemi - Knole'deki Mobilyalar - Eagle House, Wimbledon, Charles Eastlake - Canterbury ve Westminster'deki Heykeller - Stuart Döneminden Banklar, Koltuklar ve Kanepeler - Sör Paul Pindar'ın Evi - Cromwell tarzı Mobilyalar - Restorasyon - Hint-Portekiz tarzı Mobilyalar - Hampton Court Sarayı - Evelyn'in Açıklamaları - Londra'daki Büyük Yangın - Brewers' Company'nin Salonu - Dönemin Meşe Panelleri - Grinling Gibbons ve Eserleri - Nantes Fermanı - Knole'deki Gümüş Mobilyalar - III. William ve Hollanda Etkisi - Kraliçe Anne - Büfeler, Yazı Masaları ve Büyükbabaların Saatleri - Hampton Court'taki Mobilyalar

BEŞİNCİ BÖLÜM ///

DOĞU ÜLKELERİNİN MOBİLYALARI s195

ÇİN MOBİLYALARI: Sanatsal zevkin muhtemel kaynakları - Sör William Chambers'dan alıntı - Racinet'in "Kostüm Tarihi" - Flamen Etkisi - South Kensington ve Edinburg Dükü'nün kolaksiyonları - Cila tekniği - Kensington Müzesi'ndeki örtüler **s197**

JAPON MOBİLYALARI: Erken Dönem tarihi - Sör Rutherford Alcock ve Lord Elgin - Shogun Koleksiyonu - Ünlü Koleksiyonlar - Şimdiki Japon Hükümetinin Eylemleri - Hususi Özellikler **s197**

HİNT MOBİLYALARI: Erken dönem Avrupa Etkisi - Moğol Mobilyaları - Racinet'nin Eserleri - Bombay Mobilyaları - Fildişi Koltuklar ve Masalar - Hint Müzesi'ndeki Örnekler **s204**

İRAN AHŞAP İŞLERİ: Komutan Murdoch Smith'in Sanat Eserleri Koleksiyonu - İranlıların Endüstriyel Sanatları - Arap Etkisi - South Kensington'daki Örnekler **s209**

SARAZENİK AHŞAP İŞLERİ: Oryantal gelenekler - South Kensington Müzesi'ndeki Arap Eserleri - M. d'Avenue'nun Eserleri **s213**

ALTINCI BÖLÜM /// FRANSIZ MOBİLYALARI s219

VERSAY SARAYI: "Grand Trianon" ve "Petit Trianon" - XIV., XV. Ve XVI. Louis'nin üç tarzı - Colbert ve Lebrun - André Charles Boule ve İşleri - Oymalı ve Varaklı Mobilyalar - Vekalet Dönemi ve Etkileri - Fransız Toplumunun Durumundaki Değişiklikler - Watteau, Lancret ve Boucher

XV. LOUIS DÖNEMİ MOBİLYALARI: Ünlü Dolap Yapımcıları - Vernis Martin Mobilyaları - Sévres Porselenlerinin Dolaplarda Kullanılması - Gobelins Goblenleri - "Bureau du Roi" **s229**

XVI. LOUIS ve MARIE ANTOINETTE: Kraliçe'nin Etkisi - Ressay Chardin ve Greuze - Daha Basit Tasarımlar - XIV. Louis Dönemi Mobilyalarının Karakteristik Süslemeleri - Riesener'nin İşleri - Gouthière'in Kabartmaları - Louvre'daki Örnekler - Hamilton Sarayı Satışı - Diğer Ülkelerin Mobilyalarında Fransız Etkisi - Jones Koleksiyonu - *Ti-mes*'tan alıntı **s240**

YEDİNCİ BÖLÜM /// CHIPPENDALE ve ÇAĞDAŞLARI s259

Çin Tarzı - Sör William Chambers - Adam Kardeşler'in İşleri - Pergolesi, Cipriani ve Angelica Kauffmann - Dönemin Mimarları - Wedgwood ve Flaxman - Chippendale'in İşleri ve Çağdaşları - Barbers' Salonu'ndaki Koltuk - Lock, Shearer, Hepplewhite, Ince, Mayhew, Sheraton - Atlasagacı ve Maunun Kullanılmaya Başlanması - Lancaster ve Londra'dan Gillows - Büfenin tarihi - Yemek Odası - Dönemin Mobilyaları

SEKİZİNCİ BÖLÜM ///

ON DOKUZUNCU YÜZYILIN İLK YARISI s303

Fransız Devrimi ve Birinci İmparatorluk - Napolyon'un Seferlerinin Tasarıma Etkisi - Marie Louise'e hediye edilen Dolap - Dönemin Hollanda Mobilyaları - İngiliz Mobilyaları - Sheraton'ın Son Dönem İşleri - Mimar Thomas Hope - George Smith'in Tasarımları

ları - Vekalet Dönemi'nin Modası - Gotik'in yeniden canlanması - Seddon'un Mobilyaları - Diğer Yapımcılar - Fransa'da Restorasyon'un tasarıma etkisi - IV. William ve erken dönem Kraliçe Viktorya Mobilyaları - Barok ve Rokoko Tarzları - Lamriler, tavanlar ve pervazlar - Art Union - Society of Arts - Sör Charles Barry ve yeni Westminster Sarayı - Pugin'in Tasarımları - Mobilyaların Müzayede Fiyatları - Christie's - London Club Evleri - Buhar - Farklı Ticaret Usulleri - Fransa ve İngiltere'deki Sergiler - Harry Rogers'ın İşleri - Kraliçe'nin Beşiği - Mevcut krallığın ilk döneminde İngiltere'de Sanatın Durumu - Avrupa Tasarımları - İtalyan Oymacılığı - Dolaplar - Genel Notlar

DOKUZUNCU BÖLÜM /// 1851'DEN GÜNÜMÜZE s341

BÜYÜK SERGİ: Katılımcılar ve dönemin marangozları - 1862 Londra, 1867 Paris Sergileri ve sonrası - Görsellerin Açıklamaları - Fourdinois, Wright ve Mansfield - South Kensington Müzesi - Kakmacılığın Yeniden Canlanması - Günümüzle Yüz Yıl Öncenin Karşılaştırması - Estetizm - Gelenekler - Sendikacılık - Güzel Sanatlar ve El Sanatları Sergileme Topluluğu - Mobilyanın Bağımsızlığı - Şimdiki Modalar - Tasarıma Dair Yazanlar - Diğer Ülkelerin Modern Mobilyaları - Son Notlar

BİRİNCİ BÖLÜM

ANTİK MOBİLYALAR

KUTSAL KİTAPLARDAKİ KAYNAKLAR: Süleyman'ın Evi ve Mabedi - Ahaşveroş'un Sarayı

SÜRYANİ MOBİLYALARI: Nemrut'un Sarayı - George Smith'ten alıntılarla

MISIR MOBİLYALARI: British Museum'daki örnekler - İşçi Taburesi - Evde kullanılan mobilyalara dair makaleler - Dr. Birch'ten alıntılarla.

YUNAN MOBİLYALARI: British Museum'daki Alçak Rölyefler - Cypselus'un Sandığı - Yunanların Kanun ve Âdetleri - Alkibiades'in Evi - Plutarkhos'tan alıntılarla.

ROMA DÖNEMİ MOBİLYALARI: Roma'nın Durumu - Roma Evi - Cicero'nun Masası - Thyine Wood - Varlıklı Romalılar'ın Âdetleri - İmparatorluğun Çöküşü

KUTSAL KİTAPLARDAKİ KAYNAKLAR

Ahşap işlerine dair ilk referans Yaratılış Kitabı'nda, Nuh'a gofer ağacından* gemi yapması, "bir pencere yapması," "içini ve dışını ziftlemesi," ve belirli ölçülere uyması için verilen talimatlardır. Bize kadar ulaşan bu talimatlardan, insanlığın dünya tarihinin en erken dönemlerinde bile farklı ağaç türleri ve alet kullanımına ilişkin bilgi sahibi olduğunu anlayabiliriz.

British Museum'daki alçak rölyefler ve papirüsler, Eski Mısırlıların nasıl gelişmiş bir medeniyete sahip olduklarını, rahat ve hatta lüks mobilyalar yapmayı da ihmal etmediklerini bize gösterir. Mısır toplumdaki Yahudi usta ve işverenlerin, İsa'dan neredeyse 1500 yıl önce Sinagog inşası için verilen hassas talimatları -ahşap çeşitlerini, ölçüleri, süslemeleri, bağlantıları, keten döşemeleri, kuru yüzey kaplama-

larını- yerine getirebilecek mahir usta ve işçileri vardır. Tevrat'ın Çıkış bölümünün 25. kısmına bakmak bile, orada verilen talimatların işin nasıl yapılacağına dair belli bir deneyimi olan insanlara, yani birkaç nesildir marangozluk, doğramacılık, dokumacılık, boyacılık, sarraflık ve diğer zanaatlarla uğraşanlara yönelik olduğunu anlamamız için yeterlidir.

* Gofer ağacıyla kastedilen selvidir.

İsa'dan yüz yıl önce, Süleyman'ın hükümdarlığının muhteşem simgesi Mabel'in, ve kendi "Kral Evi"nin yapımına ve kurulumuna ilişkin bilgiler, bize farklı ülkelerden zamanın en yetenekli zanaat-kârlarının bir araya getirildiğini gösteriyor. Bu olay, yani büyük bir tasarıyı gerçekleştirmek üzere hünelerini sergilemek için bir araya getirilenlerin bilgisine ve yeteneğine başvurulması, tarihte bir ilerlemeye işaret ediyor. Bu konu hakkında Eski Ahit'teki bilgilere göz atmakta da fayda var, mobilyaların detaylarının belirtilmesi, kabul gören yaklaşık yapım tarihleri, olayların hassas kronolojisi açısından değilse bile mobilya tarihinin mihenk taşları olduğunu görmek için önemli. Bu bilgilerden biri, II Krallar'ın 4. bölümünde geçen dizeler, Elişâ M.Ö. 895 yıllarında Şunem'e gittiğinde, bahsi geçen "damdaki küçük oda"da peygamberi karşılamak üzere yapılan hazırlıkları böylelikle öğreniyoruz: "İçine yatak, masa, sandalye, bir de kandil koyalım." Diğer bir bilgi ise bundan yaklaşık 420 yıl sonra, Ahaşveroş'un görkemli sarayının tasvir edildiği bölümlerdedir, binanın döşemelerinin tasvirinde Doğu'nun ihtişamını görmek mümkündür: "Mermer sütunlar üzerindeki gümüş çemberlere mor ve beyaz renkli iplikten yapılmış sicimlerle bağlanmış beyaz ve lacivert kumaşlar asılmıştı. Somaki, mermer, sedef ve pahalı taşlarla döşenmiş avluya altın ve gümüş sedirler yerleştirilmişti." (Ester 1:6)

Maalesef, eski Yahudi mobilyalarına dair çok güvenilir bilgilere sahip değiliz. Kitto'nun İncil'indeki, Henry Soltan'ın "Tapınak, Papazlık ve Bağışlar" kitabındaki, ve benzer kitaplardaki görseller Eski Ahit'teki bilgiler ışığında tasavvur edilerek çizilmiştir. Bunların arasındaki "hamursuz masası" genellikle ayaklarının üst kısmı köşeli, alt kısmı tornadan geçirilmiş olarak tasvir edilir. Ayakların köşeli kısımlarına taşımayı kolaylaştıran kazıklar çakılıdır. Göçebe olduklarından mobilyaları da ilkeldir, ancak Yahudilerin ve Süryanilerin aynı soydan geldiklerini, aynı dili konuştuklarını, insan ve hayvan tasvirleri dışında mobilyalarında kullandıkları süslemelerin benzer karakterde olduğunu söyleyebiliriz.

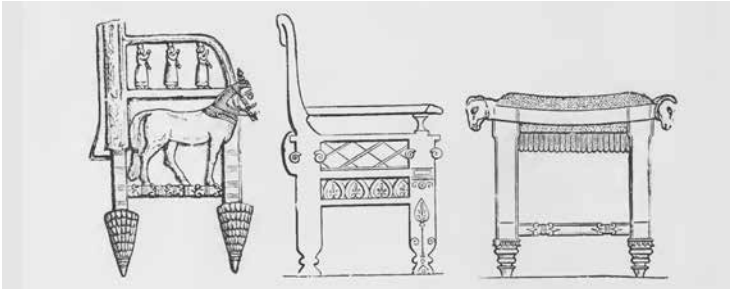
SÜRYANİ MOBİLYALARI

Sör Austin Layard, George Smith gibi Ninova'nın gündelik hayatına ışık tutmuş girişimci seyyahların, dünyadaki en eski monarşik yönetimin koltuğuna dair keşifleri bu konuyla yakından ilgilidir. Bu otoritelerden mobilyaların aslan, boğa ve koç başlarıyla süslendiğini; masaların, tahtların ve sedirlerin metal ve ahşaptan yapılıp fildişi kakmalarla bezendiğini öğreniyoruz. Sör Austin Layard'a göre, en eski koltukların arkalıkları yoktu, ayaklarının ucunda da aslan ayağı ya da boğa toynağı motifleri vardı. Bazıları altın, bazıları gümüş ya da bronzdu. Horsabad anıtlarında, muhtemelen mahkûmların yaptığı hayvan ve insan figürlerinin yanı sıra koltuk temsilleri de keşfedildi. British Museum'da bulunan, Sör A. Layard'ın Nemrut'un sarayının kalıntıları arasında bulduğu bronz taht, ustalık gerektiren metal işçiliğiyle dikkat çeker.

Süryani bronz taht ve ayak taburesi, yaklaşık M.Ö. 880, II. Aşurnasirpal Dönemi
(British Museum'daki orijinalinin Mansell & Co. tarafından çekilmiş fotoğrafı)

Ünlü Süryani kazıları ustası ve çiviyazısı tablet çevirmeni Smith ise “Süryani Antikaları”nda, Ninova yakınlarında kristal bir tahta ait parçalar bulduğundan söz eder. Tasarım olarak yukarıda bahsi geçen bronz tahta benzemektedir. Bu ilginç kitabın başka bir bölümünde ise bize tam olarak M.Ö. 860 yılında evlerin durumu hakkında bilgi verecek iç mekân detayları vardır: “Bu mekânda, birbiriyle aynı tarzda tam altı oda açığa çıkardım, girişleri kare biçiminde dört köşeli sütunlarla süslenmişti, odaların iç tarafları da birbirinin aynıydı; duvarlar yatay çizgiler halinde kırmızı, yeşil ve sarıya boyanmıştı, alçak kısımları ise küçük taş levhalarla kaplanmıştı, sıva ve boyalar bu taş levhaların üzerinde de devam ediyordu.” Bunu kanalizasyon sisteminin açıklaması takip eder ve sonunda Bay Smith bu mekânın kralların ailesi ve cariyesi için yapılmış özel bir konut olduğu sonucuna varır. Ayrıca tuğlaların alt kısmında muhtemelen bu yapıyı inşa eden Shalmeneser II (M.Ö. 860) imzasını bulduğunu nakleder.

1. Horsabad'da bulunan Süryani koltuğu. (*British Museum Koleksiyonu*)
2. Ksantos'ta bulunan Süryani koltuğu. (*British Museum Koleksiyonu*)
3. Süryani tahtı. (*British Museum Koleksiyonu*)

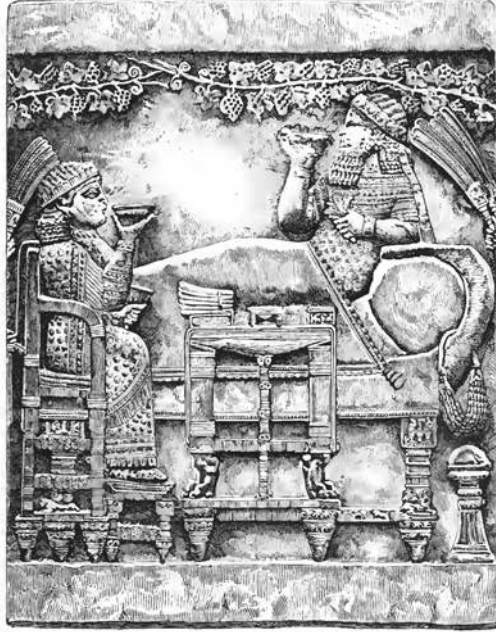
British Museum'daki, Ninova'da keşfedilen ve bir zamanlar bir tahtın işlemeli süslemesi olan fildişi kakmalı, renkli camların yerleştirildiği girintiler bulunan gösterişli parça, böyle eşyaların nasıl süslendiğine dair ipucu verir. Otoriteler bu oymaların Mısır tarzı olduğunu söyler. Süryani figürleri daha acemice ve serttir, ve

mobilyaları da genellikle Mısırlılarınkinden daha hantaldır.

Tahtların ve koltukların süslemelerinde genellikle kullanılan bir motif kutsal kabul edilen Asur ağacının geleneksel yorumlarıdır; diğer bir kutsal simge olan çam kozalağı da (tıpkı üstteki görsele Horsaabad'da bulunan koltukta olduğu gibi) ayak süslemelerinde ya da yalnızca dekoratif tasarımın bir parçası olarak görülür.

Sayfa 21'deki bronz taht bir ayak taburesi gerektirecek kadar yüksektir. "Ninova ve Kalıntıları"nda bu ayak tabureleri zikredilir. "Ayakları, koltuğun ayağına uyumlu bir biçimde aslan ayağıyla ya da boğa toynağıyla süslenirdi."

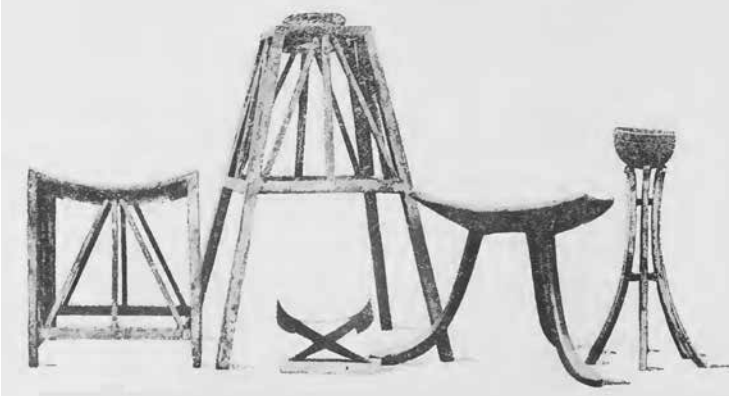
British Museum'daki bir alçak rölyeften alınan sıradaki görselde görülen mobilyanın bronz tahttan ve ayak taburesinden yaklaşık iki yüz yıl sonrasına ait olduğu söylenir.

Kral Asurbanipal'ın dinlenme koltuğu.
(British Museum'daki bir alçak rölyeften.)

MISIR MOBİLYALARI

Eski Mısır mobilyaları söz konusu olduğunda British Museum'da bulunan ve herkesin erişimine açık olan, günümüze dek özenle korunmuş örnekler bize yardımcı olabilir. Bunlardan birkaçını incelemekte fayda var.

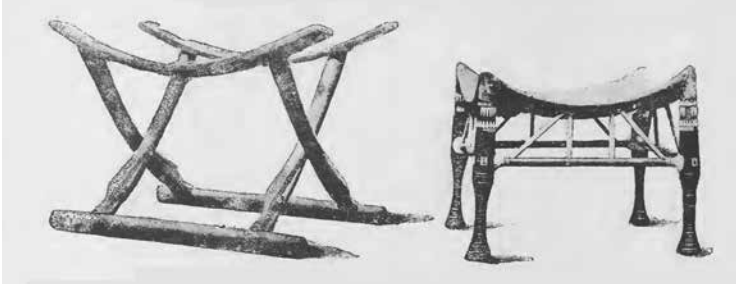

Tabure. Vazo sehpaşı, Baş dayama yeri ya da Yastık.

İşçi Taburesi. Ayaklıklı Vazo.

(British Museum'daki orijinallerin Mansell & Co. tarafından çekilmiş fotoğrafı)

“İşçi Taburesi”nden daha amacına yönelik bir eşya yoktur: tamamen ahşaptan oluşan oturma yeri tıpkı günümüz mutfak sandalyelerine benzer, oturanın rahat etmesi için hafifçe içbükeydir ve dışa doğru uzanan üç ayakla desteklenir. Basit, kullanışlı ve dayanıklıdır. Daha süslü bir örnek içinse aynı cam muhafazada saklanan katlanır tabure incelenebilir, ahşap destekler modern bir kamp taburesi gibi çapraz tasarlanmıştır, ayakların alt kısımlarına kaz başı motifleri oyulmuş, bu motifler tasarımı desteklemek ve zenginleştirmek için fildişi kakmalarla süslenmiştir.

Katlanır tabure. Fildişi işlemeli abanoz oturak.

Ayakların ve başlığın bazı bölümleri sanki modern bir torna tezgâhından çıkmış gibi iç içe geçen deliklerden oluşur, en az 3000 yıllık olan ve aletlerin pek gelişmediğı bir döneme ait bu eser bizi şaşkınlığa sürükler.

Aynı odada, duvar boyunca sıralanmış kutularda sergilenen objeler de mobilya sınıfına sokulabilir elbette, ancak daha çok lüksü ve konforu temsil eden bu örnekler eski Mısırlıların sahip oldukları olağanüstü medeniyeti gösterir ve ev içi alışkanlıklarıyla ilgili bize bir fikir verir.